

Sygn. akt I ACa 704/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Futro
Sędziowie:	SSA Roman Stachowiak SSA Mariola Głowacka /spr./
Protokolant:	st.sekr.sądowy Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. P.**

przeciwko **(...) Spółce Jawnej w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 lutego 2014 r., sygn. akt IX GC 593/12

oddala apelację.

/-/SSA. M. Głowacka /-/ SSA J. Futro /-/SSA R. Stachowiak

Sygn. akt I ACa 704/14

UZASADNIENIE

Powódka K. P. pozwem skierowanym przeciwko (...) Spółce Jawnej z siedzibą w W. domagała się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pile z dnia 20 maja 2009r. wydanego w sprawie V GC 97/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 9 czerwca 2009r., a zasądającego od pozwanej K. P. na rzecz powódki (...) Spółki Jawnej z siedzibą w W. kwotę 67.420,86 zł z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu w kwocie 6.972 zł. Powódka wniosła również o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana (...) Spółka Jawna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew z dnia 23 listopada 2012r. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania sądowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 28 lutego 2014r. pozbawił wykonalności w całości tytuł wykonawczy: wyrok zaoczny z dnia 20 maja 2009r. w sprawie V GC 97/09 Sądu Rejonowego w Pile zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 9 czerwca 2009r., a zasądzający od K. P. na rzecz (...) Spółki Jawnej w W. kwotę 67.420,86 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania w kwocie 6.972 zł. Sąd kosztami postępowania obciążył pozwaną i z tego tytułu zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.998,66 zł.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wyrokiem zaocznym z dnia 20 maja 2009r. w sprawie V GC 97/09 Sąd Rejonowy w Pile zasądził od K. P. na rzecz (...) Spółki Jawnej w W. kwotę 67.420,86 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania. Wyrokowi temu w dniu 9 czerwca 2009r. Sąd nadał klauzulę wykonalności. Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego na wniosek wierzyciela tj. pozwanej z dnia 9 czerwca 2010r. zostało wszczęte w dniu 24 czerwca 2010r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pile A. W. postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 985/10. Egzekucja była w znacznej części bezskuteczna. W jej toku doszło do ustalenia, że powódka (dłużniczka) wykonuje prawa leasingobiorcy w stosunku do dwóch pojazdów: J. (...) oraz J. (...). Ustalono zostały również dane leasingodawcy tj. właściciela tych pojazdów – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Pismem z dnia 28 stycznia 2011r. doręczonym dłużnicze w dniu 3 lutego 2011r., wierzycielowi w dniu 1 lutego 2011r. i właścicielowi w dniu 8 lutego 2011r. (następnie jeszcze pismem z dnia 25 marca 2011r. doręczonym właścicielowi w dniu 31 marca 2011r.) komornik dokonał zajęcia wierzytelności z tytułu umowy leasingu samochodu J. (...) nr rej. (...). Następnie pismem z dnia 14 września 2011r., doręczonym właścicielowi w dniu 23 września 2011r., komornik ponowił to zajęcie dodając jeszcze zajęcie pojazdu o numerze rejestracyjnym (...). Pismem z dnia 17 października 2011r., które wpłynęło do kancelarii komornika w dniu 24 października 2011r., właściciel pojazdów (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością potwierdził otrzymanie zajęcia prawa dłużniczki wynikającego z umów leasingu operacyjnego nr (...). Jednocześnie zawiadomiono, że umowy te zostały wstępnie wypowiedziane, więc w przypadku dalszego niewywiązywania się dłużniczki z postanowień umowy samochodu zostaną odebrane, a prawo dłużniczki do przeniesienia własności nie powstanie. W piśmie z dnia 4 listopada 2011r. właściciel pojazdów zawiadomił, że wartość wykupu samochodu marki J. (...) wynosi 1.116,40 zł, a wartość wykupu samochodu marki J. (...) wynosi 459,02 zł. Następnie wierzyciel (pozwana) w piśmie z dnia 2 grudnia 2011r. do komornika wyraził wolę kontynuowania realizacji zajętego prawa i wolę uiszczenia wartości wykupu dotyczących obu umów. Kolejnym pismem z dnia 9 stycznia 2012r. właściciel pojazdów zawiadomił jakie warunki finansowe muszą zostać spełnione, aby dłużniczka nabyła prawo do przeniesienia własności pojazdów.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że na wniosek wierzyciela komornik ustalił stan zaległości w sprawie egzekucyjnej Km 985/10 na dzień 20 stycznia 2012r. Na tą datę dłużniczka K. P. zobowiązana była do uiszczenia łącznie kwoty 79.413,15 zł w tym 219,28 zł z tytułu kosztów poprzedniej egzekucji, 51.355,86 zł z tytułu należności głównej, 22.889,01 zł z tytułu odsetek, 3.600 zł z tytułu kosztów zastępstwa w procesie, 900 zł z tytułu kosztów zastępstwa w egzekucji oraz 449 zł z tytułu zaliczki na wydatki. Oprócz tego zobowiązana była zapłacić komornikowi koszty egzekucji w wysokości 12.154,17 zł. Na wniosek wierzyciela komornik pismem z dnia 20 stycznia 2012r. zwrócił się do rzeczoznawcy majątkowego o dokonanie wyceny zajętych praw z tytułu umów leasingu przysługujących dłużnicze K. P.. Umową z dnia 20 stycznia 2012r. wierzyciel (pozwana) nabył od leasingodawcy powódki tj. od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. dwa pojazdy: marki J. (...) nr rej. (...) oraz marki J. (...) nr rej. (...). W umowie strony wskazały, że w wyniku zajęcia dokonanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pile A. W. w sprawie Km 985/10 kupujący (tj. pozwana) nabywa prawa majątkowe przysługujące dłużnicze (powódce) z tytułu użytkowania w/w pojazdów na podstawie umów finansowania operacyjnego o numerach (...) i (...), a w tym prawo wykupu tych pojazdów po zakończeniu obowiązywania umów. Zgodnie z dołączonymi fakturami pozwana zapłaciła za samochód marki J. (...) kwotę 564,59 zł brutto oraz za samochód marki J. (...) kwotę 1250,17 zł brutto. Na polecenie komornika powołany w sprawie egzekucyjnej rzeczoznawca majątkowy wycenił wartości zajętego prawa na 54.800 zł odnośnie pojazdu J. (...) oraz na 29.700 zł odnośnie pojazdu J. (...). Pismem z dnia 6 marca 2012r. wierzyciel (pozwana) zwrócił

się do komornika o ograniczenie egzekucji o kwotę 1.814,76 zł tj. o cenę nabycia pojazdów określoną w fakturach VAT obrazujących transakcję ich nabycia przez pozwaną od leasingodawcy. Postanowieniem z dnia 30 października 2012r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji oraz zwrócił wierzycielowi tytuł egzekucyjny.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że na dzień nabycia przez pozwaną przedmiotowych pojazdów tj. na 20 stycznia 2012r. ich wartość rynkowa przedstawiała się następująco:

- odnośnie pojazdu J. (...) wartość minimalna wynosiła 78.500 zł, a wartość maksymalna wynosiła 79.800 zł,
- odnośnie pojazdu J. (...) wartość minimalna wynosiła 42.700 zł, a wartość maksymalna wynosiła 44.900 zł.

Wartości rynkowe przedmiotowych pojazdów na dzień sporządzania opinii przez biegłego tj. na 1 października 2013r. wynosiły odpowiednio:

- odnośnie pojazdu J. (...) wartość minimalna wynosiła 46.500 zł, a wartość maksymalna wynosiła 47.800 zł,
- odnośnie pojazdu J. (...) wartość minimalna wynosiła 30.900 zł, a wartość maksymalna wynosiła 33.100 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo w całości zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Gdy tytułem jest orzeczenie sądowe dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Sąd wskazał, że w rozstrzyganej sprawie powódka, która była dłużniczką wobec pozwanej w zakresie świadczenia pieniężnego określonego w tytule wykonawczym w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pile z dnia 20 maja 2009r. w sprawie V GC 97/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 9 czerwca 2009r. twierdziła, że po powstaniu przedmiotowego tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie wygasło, a zdarzeniem tym było nabycie przez wierzyciela (pozwaną) w dniu 20 stycznia 2012r. prawa majątkowego przysługującego dłużnicze do samochodów marki J. (...) oraz J. (...). Wierzyciel (pozwana) jako wartość tego prawa podał kwotę 1.814,76 zł i o taką kwotę ograniczył egzekucję, gdy - zdaniem dłużniczki (powódki) - rzeczywista wartość nabytego prawa nie była niższa niż 100.000 zł. Wskazując, że kwota egzekwowanych na rzecz wierzyciela (pозwanej) świadczeń nie przekraczała na tamten moment 95.000 zł, to przejęcie przez wierzyciela przedmiotowych praw majątkowych dłużniczki powinno bez wątpienia zaspokoić w całości roszczenia wierzyciela, a w konsekwencji doprowadzić do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Sąd pierwszej instancji twierdzenia pozwanej o prawidłowości przeprowadzenia egzekucji z zajętych praw dłużniczki wynikających z umów leasingu oraz prawidłowości kwoty ograniczenia egzekucji z tego tytułu uznał za bezzasadne. Pozwana bowiem, po wcześniejszym prawidłowym zajęciu przedmiotowych praw przez komornika i prawidłowo podjętych przez komornika czynnościach związanych z wyceną tych praw majątkowych, wkroczyła bezpośrednio w realizację umów leasingu jako podmiot realizujący prawa dłużnika (powódki), ale działając na własny rachunek (a nie na rachunek dłużnika) i to z pominięciem komornika. Pozwana dokonała wpłaty zaległych należności na poczet umowy leasingu i dokonała wykupu na własność przedmiotowych pojazdów za ceny wynikające z umów leasingu. W ocenie Sądu takie postępowanie było niezgodne z zasadami postępowania egzekucyjnego regulującymi egzekucję z wierzytelności i innych praw majątkowych. W konsekwencji wierzyciel (pозwana) uznał niesłusznie, że prawo majątkowe, które nabył w toku tak przeprowadzonej egzekucji jest znacznie niższej wartości niż prawo majątkowe, które przysługiwało dłużnicze i było przedmiotem zajęcia, a powinno być następnie przedmiotem sprzedaży lub realizacji w toku egzekucji z uwzględnieniem jego wartości oszacowanej w toku egzekucji. Powódka była bowiem jako leasingobiorca podmiotem praw majątkowych wynikających z umów leasingu pojazdów: J. (...) oraz J. (...). Z

okoliczności sprawy wynika, że umowy leasingu zawierały opcję przeniesienia na powódkę własności tych pojazdów po zakończeniu umów leasingu po spłacie wszystkich rat leasingowych (art. 709¹⁶ k.c.). Do istotnych cech umowy leasingu należy, zgodnie z art. 709¹ k.c., obowiązek uiszczenia przez korzystającego na rzecz finansującego rat leasingowych, które łącznie odpowiadają co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego. Generalnie finansujący nie ma ograniczeń w przedmiocie zbycia rzeczy oddanych korzystającemu, jednakże w takiej sytuacji, na podstawie art. 709¹⁴ k.c., nabywca wstępuje w stosunek leasingu w miejsce finansującego. Sąd uznał, że z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie gdyż, jak wynika z okoliczności sprawy oraz z treści umowy pozwanej z finansującym z dnia 20 stycznia 2012r., przedmioty leasingu zostały zbyte pozwanej jako podmiotowi realizującemu prawa powódki (leasingobiorcy) tj. prawa do wykupu pojazdów po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu.

Wracając do momentu, kiedy komornik stosownie do art. 910 § 1 – 4 k.p.c. dokonał skutecznego, po podjęciu zawieszono postępowania, zajęcia przysługujących powódce praw majątkowych z umów leasingu wskazując w szczególności na prawo do przeniesienia na dłużnika własności rzeczy będących przedmiotem leasingu (tj. 23 września 2011r. – k. 106 akt egzekucyjnych) Sąd zaznaczył, że wówczas zachodziła możliwość zrealizowania tego zajęcia (chodziło o przeniesienie na dłużniczkę własności pojazdów) pod warunkiem uiszczenia wszystkich należności związanych z wykonaniem umów leasingu (spłata zaległych rat leasingowych), co wynikało z pisma finansującego z dnia 9 stycznia 2012r. (k. 117 akt egzekucyjnych). Wierzyciel (pозwana) uzyskał wiedzę na temat tych warunków i uregulował bezpośrednio na rzecz finansującego zaległe należności za powódkę doprowadzając do takiego stanu, że powstało roszczenie o przeniesienie na rzecz korzystającego (leasingobiorcy) prawa własności przedmiotowych pojazdów. Do tego momentu, w ocenie Sądu pierwszej instancji, pozwana jako wierzyciel w prawidłowy sposób wykonywała uprawnienia majątkowe dłużnika wynikające z zajętego prawa, które były niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w toku egzekucji, a w szczególności podjęła działania niezbędne do zachowania prawa (art. 910² k.p.c.). Zgodnie z art. 911⁴ k.p.c. zajęcie komornika dotyczyło więc również roszczenia dłużnika z zajętego prawa tj. w tym wypadku o przeniesienie własności pojazdów, które powstało faktycznie po zajęciu na skutek działań pozwanej niezbędnych do zachowania prawa, czyli na skutek spłaty zaległych rat leasingowych. Wierzyciel doprowadził więc do sytuacji, że powstało roszczenie dłużniczki (powódki) o przeniesienie własności pojazdów z leasingodawcy na rzecz leasingobiorcy (czyli powódki), co do którego pozwana jako wierzyciel wykonujący prawa majątkowe dłużnika mogła doprowadzić do jego wykonania. W konsekwencji doszłoby do wprowadzenia do majątku dłużnika (powódki) własności ruchomości, które byłyby już zajęte z mocy art. 905 k.p.c. w zw. z art. 909 k.p.c. i podlegałyby dalszej egzekucji według procedury egzekucji z ruchomości tj. przez ich sprzedaż.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że do momentu nabycia na rzecz dłużniczki własności przedmiotowych ruchomości zajęte było jej prawo (roszczenie) o przeniesienie własności, które mogło prowadzić do zaspokojenia wierzyciela poprzez realizację lub sprzedaż prawa stosownie do art. 911⁶ § 1 k.p.c. Prawo to podlegało wycenie, na podstawie art. 910⁴ § 1 k.p.c., która w toku postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 985/10 została dokonana przez powołanego biegłego. Biegły w postępowaniu egzekucyjnym wycenił wartość zajętego prawa na łączną kwotę 84.500 zł na dzień 6 lutego 2012r. Oszacowanie tego prawa polegało w praktyce na ustaleniu wartości rynkowych przedmiotowych pojazdów na dzień wyceny. W toku postępowania egzekucyjnego żadna ze stron nie kwestionowała wartości ustalonej przez biegłego. Z uwagi na to, że pozwana nie zgadzała się z powyższą wyceną w toku przedmiotowego postępowania, Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego w niniejszym postępowaniu, który dokonał wyceny na dzień realizacji prawa przez wierzyciela tj. na 20 stycznia 2012r. ustalając te wartości na wyższym poziomie. W ocenie Sądu nawet jeśli przyjąć, że pozwana zrealizowała prawo dłużnika wykupując na swoją rzecz pojazdy objęte umową leasingu, tym samym uniemożliwiając doprowadzenie do sprzedaży prawa, to wartość realizacji tego prawa nie może być ustalana jako wartość wykupu, ale na podstawie wyceny prawa dokonanej w toku postępowania egzekucyjnego (względnie sądowego w ramach powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności). To powódka jak leasingobiorca realizowała przez oznaczony czas umowy leasingu uiszczając raty leasingowe, których łączna wartość miała stanowić co najmniej cenę nabycia uiszczoną przez finansującego. Z okoliczności sprawy jasno wynika tj. z porównania wartości rynkowej pojazdów w chwili wykupu do wartości ostatnich rat leasingowych nie spłaconych

przez powódkę wraz z wartościami wykupu, że to powódka zrealizowała ciężar finansowy przedmiotowych umów w przeważającej części i tak naprawdę zmierzała do uzyskania roszczenia o przeniesienie własności pojazdów. Po zajęciu prawa dłużniczki to wierzyciel zdecydował czy opłaca mu się dla zaspokojenia egzekwowanego świadczenia ponieść dodatkowe koszty związane z wykupem pojazdów, czy też pozostawić umowy leasingu bez dalszej realizacji, co w razie nie spełnienia warunków finansowych przez dłużniczkę, doprowadziłoby do wygaśnięcia (względnie nie powstania) roszczenia o przeniesienie własności. Zdaniem Sądu koszty poniesione przez wierzyciela, a które doprowadziły do powstania roszczenia o przeniesienie własności wraz z kosztami samego wykupu, biorąc pod uwagę konieczność ich poniesienia dla realizacji prawa dłużnika do nabycia własności pojazdów, stanowić powinny po prostu koszty egzekucyjne podlegające odliczeniu od samej, czystej wartości rynkowej nabytych ruchomości.

W konsekwencji Sąd na podstawie dokumentów w aktach egzekucyjnych uznał, że dla ustalenia w jakim stopniu wierzyciel został zaspokojony z majątku dłużniczki należy przyjąć dzień 20 stycznia 2012r., gdyż wówczas nastąpiło zdarzenie stanowiące realizację zajęcia prawa dłużniczki do przeniesienia na nią własności rzeczy będącej przedmiotem leasingu. Wówczas bowiem wierzyciel zawarł z leasingodawcą umowę sprzedaży pojazdów nabywając ich własność. Na tamten dzień wysokość egzekwowanego od dłużniczki (powódki) na rzecz wierzyciela świadczenia (wraz z odsetkami i kosztami postępowania) wynosiła 79.413,15 zł – według zestawienia komornika, którego strony nie kwestionowały (k.119 akt egzekucyjnych). Do tego należy doliczyć wartość wykupu pojazdów dokonaną przez wierzyciela czyli kwotę 1814,76 zł oraz ewentualnie kwotę 3099,93 zł zaległych rat leasingowych, które musiał uiścić wierzyciel, aby powstało roszczenie dłużniczki o nabycie własności, a kwota ta wynika z pisma leasingodawcy z dnia 9 stycznia 2012r. (k. 117 akt egzekucyjnych). Pozwana nie przedstawiła wprawdzie dokumentów potwierdzających, że dokonała tych wpłat, jednakże wobec powstania roszczenia o przeniesienie własności Sąd uznał, że to uczyniła. Biorąc więc nawet pod uwagę wartość zajętych praw powódki oszacowaną przez biegłego w postępowaniu egzekucyjnym na kwotę 84.500 zł i odejmując od niej całość egzekwowanego na rzecz wierzyciela świadczenia wraz z w/w kosztami w wysokości 84.327,84 zł, to na skutek zastosowanego przez wierzyciela sposobu realizacji prawa powódki do nabycia własności pojazdów wierzyciel został zaspokojony w całości. W konsekwencji Sąd uznał, że przedmiotowe zdarzenie doprowadziło do wygaśnięcia roszczenia zasądzonego tytułem wykonawczym wskazanym w pozwie, po powstaniu tego tytułu. Stąd zaistniała podstawa do pozbawienia tego tytułu wykonalności.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że wycena dokonana przez biegłego sądowego w niniejszym postępowaniu wskazuje na jeszcze wyższe wartości prawa przysługującego dłużniczce, a nabytego przez wierzyciela, co dla istoty niniejszego postępowania nie ma już większego znaczenia, jakkolwiek wskazuje, że pozwana w rezultacie tak przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego nabyła majątek znacznie przekraczający wartość dochodzonego roszczenia. Zdaniem Sądu nie ulega wątpliwości, że komornik prowadzący postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 985/10, pomimo wiedzy o tym, że wierzyciel nabył własność pojazdów bezpośrednio na swoją rzecz oraz pomimo wiedzy na temat wartości zajętego prawa uzyskanej na podstawie opinii rzeczoznawcy powołanego w toku egzekucji, nie zaliczył tej rzeczywistej wartości na poczet egzekwowanego świadczenia poprzestając jedynie na wniosku wierzyciela o ograniczenie egzekucji o kwotę 1814,76 zł. W konsekwencji bowiem nie zakończył egzekucji jako skutecznej, pozostawiając tytuł wykonawczy w aktach sprawy, lecz wydał w dniu 30 października 2012r. postanowienie o umorzeniu egzekucji wobec stwierdzenia jej bezskuteczności zwracając tytuł wykonawczy wierzycielowi. Nieuwzględnienie rzeczywistej wartości majątku nabytego przez pozwaną poprzez realizację bezpośrednio na swoją rzecz prawa powódki do nabycia własności pojazdów będących przedmiotem leasingu, prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia wierzyciela kosztem dłużniczki w rozumieniu art. 405 k.c. Zdaniem Sądu zachowanie pozwanej wobec powódki można również oceniać jako zawinione wyrządzenie jej szkody majątkowej w rozumieniu art. 415 k.c.

W ocenie Sądu pierwszej instancji najbardziej prawidłowym sposobem przeprowadzenia egzekucji z zajętych praw powódki wynikających z umów leasingu (tj. w szczególności prawa do domagania się przeniesienia własności pojazdów na rzecz powódki) byłoby doprowadzenie przez wierzyciela działającego w trybie art. 910² § 1 k.c. do nabycia własności przedmiotowych pojazdów na rzecz dłużniczki. Tak wprowadzone do majątku dłużniczki ruchomości powinny być wówczas poddane procedurze egzekucji z ruchomości zgodnie z art. 864 § 1 i 2 i nast. k.p.c. Pozwoliłoby to na

uzyskanie najbardziej miarodajnej ceny nabycia ruchomości i rozliczenia jej w toku egzekucji, bez potrzeby odnoszenia się do wartości ustalonych jako rynkowe przez biegłych. Skoro jednak pozwana swoim świadomym działaniem uniemożliwiła przeprowadzenie egzekucji w powyższy sposób, realizując prawa dłużnika bezpośrednio na swoją rzecz, to nie może skutecznie pozbawić powódki prawa rozliczenia rzeczywistej wartości nabytego w toku egzekucji majątku, który przypadłby powódce. Rozliczenie jedynie ceny jaką musiała pozwana zapłacić za pojazdy jest działaniem na szkodę powódki. Cena ta bowiem wynikała z indywidualnych ustaleń powódki z leasingodawcą, uwzględniała wartość rat leasingowych uiszczonych przez powódkę, a w rezultacie w żadnym stopniu nie odzwierciedlała rzeczywistej wartości rynkowej pojazdów. Dlatego też Sąd nie zaakceptował sposób rozliczenia zastosowany przez pozwaną.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana (...) Spółka Jawna z siedzibą w W. zaskarżając wyrok w całości. Skarżąca zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie:

- art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że nabycie przez pozwaną pojazdów wcześniej leasingowanych przez powódkę było zdarzeniem, które doprowadziło do wygaśnięcia roszczenia zasądanego tytułem wykonawczym wskazanym w pozwie,

- art. 911⁶ § 1 k.p.c. przez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że jedyną możliwością zaspokojenia wierzyciela z zajętego prawa była sprzedaż przedmiotów leasingu w drodze egzekucji komorniczej,

- art. 910² § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na pominięciu przy orzekaniu zawartej w tym przepisie możliwości wykonywania wszelkich uprawnień majątkowych dłużnika wynikających z zajętego prawa w tym uprawnienia do przeniesienia własności leasingowanych pojazdów na swoją rzecz za cenę określoną w umowie leasingowej,

- art. 910⁴ § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wartość zajętego prawa wynikała z oszacowania dokonanego przez biegłego podczas, gdy wycena taka nie jest potrzebna jeśli wartość zajętego prawa ustalono w drodze umowy dla potrzeb takiego obrotu,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego zgłoszonego w odpowiedzi na pozew w postaci dowodu z przesłuchania R. D., które to naruszenia miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Pozwana wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji według norm przepisanych. Ewentualnie pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zarzuty naruszenia art. 911⁶ § 1 k.p.c., art. 910² § 1 k.p.c., art. 910⁴ § 2 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. i w konsekwencji art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. okazały się bezzasadne.

Pozwana w toku postępowania egzekucyjnego, po wydaniu tytułu wykonawczego tj. wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pile z dnia 20 maja 2009r. w sprawie V GC 97/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, nabyła w dniu 20 stycznia 2012r. na podstawie zajętego uprawnienia przysługującego powódce - wynikającego z zawartych przez powódkę z finansującym umów leasingu finansowego - prawo własności dwóch samochodów marki J. (...) oraz J. (...). W wyniku realizacji zajętego prawa majątkowego powódki do przeniesienia własności opisanych wyżej pojazdów znajdujących podstawę prawną w art. 709¹⁶ k.c. majątek pozwanej wzrósł o wartość samochodów pomniejszoną o sumę przypadających na pozwaną spłat. Wartość pojazdów na dzień zawarcia umowy sprzedaży z finansującym określona została w postępowaniu przed Sądem Okręgowym na łączną kwotę od 121.200 zł (wartość minimalna) do 124.700 zł (wartość maksymalna). Spłaty przypadające na pozwaną zapłacone finansującemu w związku z realizacją

uprawnienia powódki wyniosły natomiast łącznie 4.914,69 zł. Wartość zatem prawa do wykupu pojazdów, które zawierały umowy leasingu, których stroną była powódka, a które w postępowaniu egzekucyjnym zajęła i następnie zrealizowała pozwana wyniosła zatem od 116.285,31 zł do 119.785,31 zł. Łączna kwota wierzytelności przysługujących pozwanej wobec powódki egzekwowana w postępowaniu egzekucyjnym na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego wyniosła natomiast łącznie na dzień 20 stycznia 2012r. kwotę 79.413,14 zł. W konsekwencji nie budziło wątpliwości Sądów obydwu instancji, że na skutek realizacji zajętego w toku postępowania egzekucyjnego uprawnienia o wartości majątkowej przewyższającej w znacznym stopniu wysokość długu powódki wobec pozwanej, Spółka Jawna zaspokoila swoją wierzytelność w całości. Zaistniały zatem przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. konieczne do uwzględnienia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności po powstaniu tytułu egzekucyjnego, to jest nastąpiło wyżej opisane zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło, ponieważ wartość przysporzenia w majątku pozwanej na skutek realizacji uprawnienia przysługującego powódce przewyższyła wierzytelności skarżącej wobec K. P..

W świetle powyższych rozważań jako dowolny i stanowiący realizację przyjętej przez pozwaną taktyki procesowej należy potraktować argument, że wartością prawa jakie realizowała pozwana jest kwota 1.814,76 zł, to jest kwota wykupu pojazdu od finansującego, którą Spółka uiściła. Jasnym jest bowiem, że końcowa kwota wykupu w umowie wykupu zawartej w dniu 20 stycznia 2012r. nie jest ceną sprzedaży odzwierciedlającą wartość rynkową pojazdów, ale kwotą ustaloną zgodnie z postanowieniami zawartymi w umowach leasingu finansowego zawierających opcję wykupu, którą to za powódkę realizowała pozwana. Należy oceniać wartość o jaką wzrósł majątek pozwanej w wyniku realizacji uprawnienia przysługującego powódce, co prowadzi do konkluzji opisanej powyżej.

W ustalonym stanie faktycznym hipotetyczne rozważania skarżącej co stałoby się, gdyby pozwana nie uiściła kwoty wykupu, a wcześniej zaległych rat, nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Tożsama uwaga dotyczy hipotetycznego przebiegu postępowania egzekucyjnego w sytuacji, gdyby pozwana samodzielnie poza postępowaniem egzekucyjnym nie zrealizowała uprawnienia powódki do przeniesienia własności pojazdów na jej rzecz jako korzystającego z rzeczy na podstawie umów leasingu.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w realiach niniejszej sprawy pozwana nie była uprawniona do zawarcia umowy z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zakupu na swoją rzecz pojazdów, gdyż tylko dłużnicze tj. powódce w niniejszej sprawie przysługiwało takie uprawnienie. Zarzut więc przytoczony w apelacji naruszenia art. 910² § 1 k.p.c. nie był trafny.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 910⁴ § 2 k.p.c. Zgodnie z art. 910⁴ § 1 k.p.c. do oszacowania zajętego prawa komornik powołuje biegłego. Przepis art. 910⁴ k.p.c. znajduje zastosowanie w postępowaniu egzekucyjnym, a nie w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Powyższy przepis jest adresowany do komornika. Stąd w postępowaniu przed Sądem Okręgowym brak było podstaw do uznania, że wycena biegłego nie jest potrzebna z uwagi na brzmienie art. 910⁴ § 2 k.p.c. w sytuacji, gdy przepis ten, jako przepis szczególny, nie znajduje zastosowania w postępowaniu rozpoznawczym.

Sąd Okręgowy zasadnie oddalił wniosek dowodowy pozwanej o przesłuchanie w charakterze świadka R. D.. Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o przesłuchanie R. D. na okoliczność aktualnej wysokości zadłużenia powódki wobec pozwanej wynikającego z dokumentacji księgowej pozwanej i zarachowania wartości pojazdów nabytych w drodze realizacji zajętego prawa na podstawie art. 911⁶ § 1 k.p.c. (vide: k. 75 akt). Pozwana już we wniosku o przeprowadzenie tegoż dowodu przyznała, że zadłużenie powódki wobec niej wynika z dokumentacji księgowej Spółki. Brak więc było podstaw do słuchania na tą okoliczność R. D. jeżeli pozwana mogła zaoferować Sądowi przeprowadzenie dowodu z dokumentów tj. z dokumentacji księgowej. Fakt zarachowania wartości pojazdów w dokumentacji księgowej pozwanej nie był kwestionowany. Jednakże sama ta okoliczność nie przesądza o tym, że powództwo nie powinno być zostać uwzględnione. Zarzut więc naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. nie był trafny.

Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, a wnioski z nich płynące akceptuje. Biorąc powyższe pod rozwagę apelację pozwanej, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalono.

/-/SSA M. Głowacka /-/ SSA J. Futro /-/ SSA R. Stachowiak